

[5. 94.]

VERSLAG DER COMMISSIE, belast met het onderzoek van bovengenoemd verslag; uitgebragt in de zitting van den 15den Mei 1878.

De Commissie, in wier handen is gesteld het Koloniaal Verslag van 1877, voor zoo verre West-Indie betreft, vond aanleiding tot de volgende opmerkingen.

A. Suriname

I. De gegevens van het Verslag laten wel wat te wenschen over. Zoo wordt omtrent de bevolking geen onderscheid gemaakt:

- a. ten aanzien van blanken, kleurlingen en negers;
- b. ten aanzien van de verschillende beroepen;
- c. ten aanzien van de godsdiensten;
- d. het aantal en de percentage van geboorten, sterften en huwelijken, onder de verschillende rassen, geslachten en beroepen.

De kennis dezer bijzonderheden zou veel licht kunnen verspreiden ter beoordeeling van het vraagstuk der bevolking van de kolonie, die jaarlijks vermindert.

II. Op bladz. 3 van het Verslag wordt medegedeeld dat in Mei 1876 eene werkstaking, onder de Britsch-Indische immigranten op de plantage »de Resolutie» voorgevallen, door de tusschenkomst van het bestuur spoedig beëindigd is. Het is zeer de vraag of hier niet beter ten spijt der tusschenkomst van het bestuur, ware te lezen. Immers, indien de rapporten van den Engelschen consul in Suriname, den heer A. COHEN, aan zijne Regering geloof verdienen, dan heeft het Nederlandsch bestuur in deze zaak gehandeld met groote lichtzinnigheid. Dan is, zonder noodzaak en zonder dat daartoe aanvraag was gedaan, eene aanzienlijke militaire magt met scherp gewapend naar die plantage gezonden, met last om onder zekere bepalingen op de immigranten te vuren. Dit schieten *à bout portant* had, bij de geringste aanleiding, een schromelijk bloedbad kunnen veroorzaken (zie Reports respecting the condition of coolis in Surinam, presented to the House of Commons by Command of Her Majesty, n°. 38—42). In de Koloniale Staten is die zaak door een lid ter sprake gebragt, doch daar heeft men — gebruik makende van eene onlangs gewijzigde bepaling in het reglement van orde — zijne stem weten te smoren (zie Handelingen der Koloniale Staten, zitting van 1 November 1876). Het is te hopen (altijd in de onderstelling dat de bedoelde berigten een volkomen vertrouwen verdienen, waaromtrent men anders gaarne nader ingelicht zou worden) dat het Surinaamsch bestuur in den boven verwachting goeden afloop dezer zaak, geene aanleiding zal vinden om ook in het vervolg zoo lichtvaardig tot de aanwending van uiterste en altijd zeer gevaarlijke middelen over te gaan.

III. »Op geregelde arbeid bij de Kreolen-bevolking — zegt het Verslag — viel niet te rekenen.»

Er mag gevraagd worden: waar is het bewijs hiervan? Al is het berekenen van het aantal en den arbeid der Kreolen »hoogst moeilijk» (zie bijlage O n°. 71, bladz. 10 en 11), onmogelijk is het zeker niet. Het onderwerp is van genoegzaam belang dat het Surinaamsch bestuur er zich met kracht aan had behooren te wijden. De op de plantages aan te houden werkregisters bieden toch, naar het voorkomt, daartoe de gelegenheid aan. Thans maakt het den indruk, als of het streven geweest is om de resultaten van den neger-arbeid zoo ongunstig mogelijk voor te dragen. De tabel der Kreolen, voorkomende op bladz. 10 van bij-

lage O, n°. 71, bevat hun arbeid slechts op die plantages, waar immigranten gevestigd zijn. Waarom is niets opgegeven van hun arbeid op de plantages, waar geen immigranten gevestigd zijn? Het aantal plantages bedraagt in het geheel 146 (zie bijlage U, n°. 77); slechts op 43 van deze zijn immigranten werkzaam geweest in 1876, volgens de aangehaalde reports van den consul COHEN, bladz. 92. Hoeveel arbeid hebben de Kreolen op de overige 103 plantages verricht? Hierop vooral zal het aankomen, indien men de waarde van den arbeid der negers met dien der immigranten vergelijken wil.

Het verdient ook de aandacht dat van den Kreolen-arbeid het dagloon volstrekt niet wordt opgegeven, van allerlei immigranten wel. (Bijlage O, bladz. 11).

Had men hetzelfde gedaan van de Kreolen, dan zoude zeer waarschijnlijk gebleken zijn dat zij het hoogst staan zoowel in gemiddeld dagloon als in maximumloon per week. Dit zoude van belang zijn uit een staathuishoudkundig en finantieel oogpunt. Want indien bij voorbeeld het minder gemiddeld getal werkdagen der Kreolen meerder geldelijke waarde had dan het hooger gemiddeld getal werkdagen der immigranten, dan zou daaruit volgen dat de arbeid der negers voor de kolonie van meer belang dan die der immigranten zou zijn.

»De Kreolen zijn niet gewillig tot elke soort van arbeid», leest men op bladz. 11 van bijlage O, n°. 71. Kan dit niet hieraan liggen dat men hun elke soort van arbeid wil opleggen voor hetzelfde loon, of dat men de mannen vrouwen-arbeid wil laten verrigten tegen vrouwen-loon?

Wat eigenlijk begeerd wordt door de voorstanders der immigratie blijkt duidelijk uit hetgeen ter aangehaalde plaatse verder wordt gezegd: »dat men veilig de gevolgtrekking zal mogen maken dat de immigranten gezegd kunnen worden onmisbaar te zijn, ook om het loon op eene redelijke hoogte te houden, waardoor de landbouw bestaandar wordt». Waarschijnlijk zouden de Kreolenarbeiders, des gevraagd, antwoorden: »Neen, maar om het loon zoo veel mogelijk te drukken, en den planter onbillijk te bevoordeelen ten koste van den arbeider». Zeker kan het verslag van den agent-generaal voor de immigratie (de meergemelde bijlage O, n°. 71) niet als onpartijdig jegens de Kreolen worden beschouwd.

IV. Tegenover het beweren (bladz. 3 van het Verslag) dat de gezondheidstoestand over het algemeen gunstig was, staat het daarmede strijdige feit, dat het aantal der sterfgevallen (1893) dat der geboorten (1823) overtroffen heeft.

B. Curaçao.

Dit Verslag heeft tot geene opmerkingen aanleiding gegeven. »De gedrukte stemming van den handel en de afnemering der scheepvaart», waarover het zich beklaagt, zullen — naar men vertrouwen mag — door de verbeterde verhouding met Venezuela en de weder openstelling der vroeger gesloten havens van dat Rijk weldra verdwijnen.

Uwe Commissie neemt de vrijheid bovenstaande opmerkingen aan de aandacht van uwe Vergadering en van de Regering te onderwerpen, en heeft de eer voor te stellen dat de Kamer het Regeringsverslag over den toestand onzer kolonien in West-Indie voor kennisgeving aanneme, dit Verslag late drukken en ronddeelen en in afschrift aan de Regering mededeelen.

Vastgesteld den 15den Mei 1878.

OLDENHUIS GRATAMA.

DES AMORIE VAN DER HOEVEN.

DE CASEMBROOT.

MEES.

HOLTZMAN.

